

ORIGINAL ARTICLE

Hemşirelik bölümü erkek öğrencilerinin aile planlaması hakkında bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi: Bir vakıf üniversitesi örneği

Betül Kaplan¹, Ezgi Dirgar¹, Sezer Avcı¹, Selver Güler¹, Tülay Ortabağ²,
Esra Özkurt³, Turgay Tekkanat⁴

Amaç: Tanımlayıcı tipte planlanan bu çalışma; gençlerin aile planlaması ile ilgili bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla, Ocak-Mart 2019 tarihleri arasında Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından literatür taraması sonucu oluşturulan anket formu ve 2007 yılında Örsal ve arkadaşları tarafından geliştirilen "Aile Planlaması Tutum Ölçeği (APTÖ)" aracılığıyla toplandı. Çalışmaya araştırmaya katılmayı kabul eden 75 erkek öğrenci dahil edildi. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 22.0 istatistiksel paket programında değerlendirildi. Tüm değerlendirmelerde $p < 0.05$ düzeyi anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin %32'si 4.sınıf, %25.3'ü 3.sınıf, %20'ı 2.sınıf, %22.7'si 1.sınıf öğrencisidir. Yaş ortalamaları 22.93 ± 3.52 olan öğrencilerin %73.3 ilde ikamet etmektedir. Öğrencilerin Aile Planlaması Tutum Ölçeği toplam puanı 72-159 arasında değişmektedir. Çalışmada en fazla bilinen yöntem kondomdur (%92.0). Öğrencilerin %99.3'ü AP yöntemi kullanma kararının eş ile ortak alınması gerektiğini ve %94.7'si aile planlaması yöntemi uygulama sorumluluğunun eşlerin her ikisinde de olması gerektiğini düşündükleri bulundu.

Sonuç: Genel olarak sadece kadınların bilmesi ve uygulaması düşünülen "üreme sağlığı" ve aile planlaması aslında tüm toplumu ilgilendiren bir konudur. Bu konuda erkeklerin de dahil olduğu daha geniş evrenli çalışmalar yapılmalıdır. Çalışmamızın sonuçları literatüre katkı sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Aile planlaması, üreme sağlığı, üniversite gençleri, erkek öğrenci.

Evaluation of knowledge levels of family planning of male students of the faculty of health sciences reading at a foundation university

Purpose: This descriptive study is planned; It was carried out in Hasan Kalyoncu University Faculty of Health Sciences Nursing Department between January-March 2019 in order to determine the knowledge levels of young people about family planning.

Methods: The data of the research was collected through the questionnaire form created by the researchers through the literature review and the "Family Planning Attitude Scale (APSS)" developed by Örsal et al. In 2007. 75 male students who agreed to participate in the study were included in the study. The data obtained from the study were evaluated in the SPSS 22.0 statistical package program. In all evaluations, $p < 0.05$ level was considered significant.

Results: 32% of the students participating in the study are 4th grade, 25.3% are 3rd grade, 20% are 2nd grade, 22.7% are 1st grade students. The average age is 22.93 ± 3.52 and 73.3% of the students reside in the city. The most known method in the study is condom (92.0%). It was found that 99.3% of the students thought that the decision to use the family planning method should be taken with the spouse and 94.7% of them thought that the responsibility to implement the family planning method should be in both spouses.

Conclusion: In general, "reproductive health" and family planning, which only women are known to know and practice, is actually an issue that concerns the whole society. Larger universe studies including men should be done on this subject. The results of our study will contribute to the literature.

Keywords: Family planning, reproductive health, university youth, male student.

Kaplan B, Dirgar E, Avcı S, Güler S, Ortabağ T, Özkurt E, Tekkanat T. Hemşirelik bölümü erkek öğrencilerinin aile planlaması hakkında bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi: Bir vakıf üniversitesi örneği. Zeugma Health Res. 2020;2(3):107-113. *Evaluation of knowledge levels of family planning of male students of the faculty of health sciences reading at a foundation university*

1: Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Gaziantep/Türkiye.

2: İstanbul Gedik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Gaziantep/Türkiye.

3: Mersin Üniversitesi Hastanesi, Mersin/Türkiye.

4: Dr. Abdurrahman Yurtaslan Ankara Onkoloji Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ankara/Türkiye.

Corresponding author: Betül Kaplan: betul.kaplan@hku.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-7361-6872

Received: July 28, 2020. Accepted: November 22, 2020.

A ile planlaması (AP), kişilerin istedikleri zaman, istedikleri sayıda çocuk sahibi olmalarını, çiftlerin istenmeyen gebeliklerden sakınmalarını, iki doğum arasındaki süreyi belirlemelerini, ne zaman ve ne kadar çocuk sahibi olacaklarına özgürce karar vermelerini ve çocuğu olmayan ailelerin çocuk sahibi olma isteklerini gerçekleştirme fırsatı sağlayan uygulamaların genel adıdır [1]. Tüm sağlık hizmetlerinde olduğu gibi aile planlaması hizmetlerinin amacı toplumun sağlığını koruyup geliştirerek istenmeyen gebelikleri ve buna bağlı olarak anne ve bebek ölümlerini önlemek için danışmanlık hizmeti sunmaktır [2]. Ülkemizde genel sağlık göstergelerimizin istenen düzeyde olabilmesi için anne ve çocuk sağlığı düzeylerini yükseltmek, aşırı doğurganlığın olumsuz etkilerini azaltmak ve nüfus artışını ekonomik kalkınmamızı engellemeyecek düzeyde tutabilmek için aile planlaması hizmetlerine ağırlık ve öncelik verilmesi gerekmektedir [3].

Günümüzde gebeliği önleyici yöntemler “modern” ve “geleneksel” olarak sınıflandırılmıştır. [4]. Modern yöntemler; kadınlarda tüp ligasyon, erkeklerde vazektomi, oral kontrasepsiyon, rahim içi araç (RIA), enjekte edilen kontraseptifler, norplantlar, prezarvatif, diyafram yöntemlerini içerirken geleneksel yöntemler; takvim yöntemi, vücut ısısı takibi ve geri çekme vb. içermektedir [5]. Bu tanımlamalar ile birlikte aile planlaması, adından da anlaşılacağı gibi planlamayı ve kararı aileye bırakır. Çiftler istedikleri zaman ve istedikleri kadar çocuk sahibi olmayı planlayabilirler [6]. Milyonlarca çift aile planlaması ile ilgili bilgi eksikliği bulunmaktadır ve bu konudaki hizmetlere ulaşamamaları nedeniyle, istemeden çocuk sahibi olabilmektedir. [7]. Etkisiz kontraseptif yöntemlerin kullanılması ya da gebelikten korunmaya yönelik tedbirlerin alınmaması sonucu gelişen istenmeyen gebelikler sonrasında meydana gelen doğumlar nedeniyle gençlerin psikolojik, sosyal ve ekonomik sorunları da beraberinde gelmektedir [8,4]. Ayrıca gençler, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve bunlara bağlı gelişebilecek komplikasyonlar açısından da risk altındadır. Literatür doğrultusunda gençlerin istenmeyen gebelikler hakkında bilgilenmeye ihtiyaç duydukları açıktır [9]. Bu bağlamda gençlerin aile planlaması hakkında bilgi sahibi olması; hem gebeliği önleyici bir yöntem kullanıp kullanmama kararı, hem de hangi yöntemin kullanılacağı kararı açısından oldukça önemlidir [5].

Aile planlaması yöntemlerinin tamamına yakınının kadınlara yönelik olmasına karşın, bazıları erkeğin de katılımını gerektirmektedir. Aşırı doğurganlığın azaltılmasında önemli payı üstlenen kadına, eşleri ile iş birliği yapması onlara büyük destek sağlayacaktır [10]. Başka bir ifadeyle aşırı doğurganlığı azaltarak AP hizmetlerinde istenilen başarıya ulaşabilmek için erkeklerin AP konusunda sorumluluk almaları yöntemin kullanımına karar verme sürecinden başlayarak yöntemin seçimi, kullanımı ve izlemi aşamalarında kadınlarla birlikte hareket etmesi çok önemlidir [11,12]. Bununla birlikte literatür doğrultusunda cinsel açıdan daha çok aktif olan erkek öğrencilerin AP konusundaki bilgi düzeylerinin kadınlardan daha düşük olması bu açıdan da dikkate değer bir durumdur [13]. Dolayısıyla erkeklerin bu konudaki davranışlarının geliştirilmesi gerektiği açıktır.

Ülkelerin gelişmişlik seviyesi ve AP uygulamaları arasında aynı doğrultuda bir ilişki vardır. Gelişmiş ülkelerde AP uygulamaları aktif olarak işler. Bu uygulamaların sağlıklı nesil ve kaliteli yaşama ilişkin olumlu katkılarının görülmesiyle birlikte tüm dünya genelinde Aile Planlaması uygulamalarında artış gözlemlenmiştir [14]. Bununla birlikte doğum kontrolü için birçok kültür farklı farklı yöntemler uygulamıştır. Özellikle vajen içine uygulamalarla doğumlar engellenmeye çalışılmıştır. Müslüman kadınlar, palmye yapraklarını ve pasifik bölgesinde yaşayan kadınlar ise deniz ürünlerini kullanarak doğumları kontrol altında tutmaya gayret etmişlerdir. Mısırlı kadınlar yağ veya bal kullanılarak hazırlanan ve rahim ağzına yerleştirilen bir kılıf kullanmışlardır. Bu kılıf spermlerin öldürülmesinde etkili bir yöntem olarak uygulanmıştır. Asya’da yağlı kâğıt, Avrupalı kadınlarca da balmumu kullanımı istenmeyen gebelikleri önlemek için kullanılmış diğer farklı yöntemlerdir. Doğum kontrolü ve gebeliği önlemek için kullanılan bu yöntemlerin bazı olumsuz yanları da vardı. Özellikle sıkça karşılaşılan sorunların başında enfeksiyonlar gelmektedir. [15].

Genel olarak sadece kadınların bilmesi ve uygulaması düşünülen “üreme sağlığı” ve aile planlaması aslında tüm toplumu ilgilendiren bir konudur [6]. Gelişmekte olan ülkelerde erkeklerin büyük bir bölümü AP sorumluluğunun çiftlerin paylaşımında olduğunu kabul etmekle birlikte, gebelikten korunma yöntemlerini kadınların kullanması gerektiğine inanmaktadırlar [12]. Sadece kadının değil erkeğin de bu yaklaşıma kayıtsız kalmaması gerekir. Sağlıklı ve mutlu nesiller için kadın ve erkek birlikte hareket etmeli ve birlikte etkili kararlar alabilmelidir [6].

Yukarıdaki bilgiler ışığında, genç erkeklerde aile planlaması ile ilgili bilgi ve tutumlarını araştıran bilimsel kaynaklar incelendiğinde gençlerin üreme sağlığı konusunda bilgilenmeye ihtiyaç duydukları belirlendi. Literatürde erkeklerde yapılan aile planlaması çalışmalarının çok sınırlı sayıda bulunması, gençlerin konu ile ilgili daha fazla bilinçlendirilmesi amacıyla bu çalışma planlandı.

YÖNTEM

Tanımlayıcı tipte planlanan çalışma Ocak-Mart 2019 tarihleri arasında Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde gerçekleştirildi. Araştırmaya başlamadan önce Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan izin alındı (Karar No:2019/20, Tarih:19.02.2019). Veriler toplanmadan önce araştırmacılar tarafından çalışmanın amacı öğrencilere açıklandı, sözlü onamları alındı. Katılımcılara istedikleri zaman araştırmadan ayrılacakları bildirildi.

Çalışmanın evrenini Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde öğrenim gören 89 erkek öğrenci; örneklemini ise araştırmaya katılmayı kabul eden 75 öğrenci oluşturdu.

Araştırmada literatür doğrultusunda oluşturulan; katılımcıların sosyo-demografik özellikleri, aile planlamasına yönelik görüşlerini sorgulayan anket formu ile Örsal ve arkadaşları (2007) tarafından geliştirilen "Aile Planlaması Tutum Ölçeği (APTÖ)" kullanıldı.

Aile Planlaması Tutum Ölçeği (APTÖ)

Toplam 34 sorudan oluşan; topluma ilişkin, yönetime ilişkin ve gebeliğe ilişkin olmak üzere üç alt boyutu bulunan bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek toplam puan 34-170 arasında değişmektedir. Ölçek, katılımcıların topluma (madde 1- 14), yöntemlere (madde 15-24) ve gebeliğe (madde 25-34) ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik üç alt boyut içermektedir. Ölçekte yer alan maddeler "Tamamen Katılıyorum", "Katılıyorum", "Kararsızım", "Katılmıyorum", "Tamamen Katılmıyorum", seçenekleri olan 5'li likert tiptedir. Öğrencilerin ölçekten alabilecekleri en yüksek puan 170, en düşük puan ise 34'tür. Ölçekten daha yüksek puan almak daha olumlu "Aile Planlaması" tutumu anlamına gelmektedir. Ölçek, negatif yönlü maddeler içermemektedir. Ölçeğin güvenirlik incelemesinde Cronbach Alfa güvenirlik kat sayısı 0,87'dir. Bizim çalışmamızda ise Cronbach Alfa güvenirlik kat sayısı 0,92 olarak bulunmuştur.

Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 22.0 istatistiksel paket programında değerlendirildi. Yapılan Kolmogorow-Smirnov testinde alınan toplam puanların normal dağılıma uygun olmadığı olduğu görüldü ($p < 0.05$). İstatistiksel analizlerde iki grup karşılaştırmaları Mann Whitney U testi; sürekli değişkenler ortalama±standart sapma, kategorik değişkenler frekans ve yüzde uygulandı. Tüm değerlendirmelerde $p < 0.05$ düzeyi anlamlı kabul edildi.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri Tablo 1 de gösterilmiştir. Araştırmamıza katılan Hemşirelik Bölümü erkek öğrencilerinin yaş ortalaması 22.9 ± 3.5 'dir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %32.0 'si 4.sınıf öğrencisi, %25.3 'ü 3.sınıf öğrencisi, %20.0 'ı 2.sınıf öğrencisi, %22.7'si 1.sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin %73.3 ilde ikamet etmektedir.

Araştırmaya dahil olan hemşirelik bölümü erkek öğrencilerinin AP yöntemlerine ilişkin bilgi ve düşüncelerinin dağılımı Tablo 2'de verilmiştir. Buna göre; öğrencilerin tamamının herhangi bir AP yöntemi bilgisi olduğu tespit edildi. Öğrenciler arasında en fazla bilinen yöntemler sırasıyla; kondom (%92.0), oral kontraseptif (%78.7), geri çekme (%76.0), enjeksiyon (%76.0), tüpligasyon (%70.7), takvim yöntemi (%68.0), vazektomi (%62.7), rahim içi araç (RİA) (%61.3) olarak bulundu. Araştırmadaki öğrencilerin %56'sı bilgi kaynağının öğretim üye/elemanı, %52'sinin de sağlık personeli olduğu belirlendi. Öğrencilerin %10.7'sinin bir AP yöntemi kullandığı ve %10.5'inin de kondom kullandığı belirlenmiştir. Öğrencilerin %93.3'ü AP yöntemi kullanma kararının eş ile konuşularak alınması

gerektiğini; %94.7'sinin AP yöntemi uygulama sorumluluğunun eşlerin her ikisinde de olması gerektiği bildirdi.

Tablo 1. Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri (n=75)

Özellikler	Sayı	Yüzde
Cinsiyet		
Erkek	75	100.0
Medeni durum		
Evli	2	2.7
Bekar	73	97.3
Kaçıncı sınıf		
1. sınıf	17	22.7
2. sınıf	15	20.0
3. sınıf	19	25.3
4. sınıf	24	32.0
İkamet yeri		
İl	55	73.3
İlçe	12	16.0
Köy	8	10.7

Tablo 2. Öğrencilerin AP yöntemlerine ilişkin bilgi ve düşüncelerinin dağılımı (n=75)

Özellikler	Sayı	Yüzde
Bilinen AP yöntemleri*		
Oral Kontraseptif	59	78.7
Kondom (Prezervatif)	69	92.0
RIA (Rahim içi araç)	46	61.3
Enjeksiyonlar	57	76.0
Tüpligasyon	53	70.7
Vazektomi	47	62.7
Takvim Yöntemi	51	68.0
Geri Çekme	57	76.0
Bilgi Kaynağı*		
Gazete-Dergi-Kitap	26	34.7
Radio-Televizyon	13	17.3
Akraba-Komşu	13	17.3
Sağlık Personeli	39	52.0
Öğretim Üye/Elemanı	42	56.0
AP eğitim alma		
Alan	29	38.7
Almayan	46	61.3
Halen AP yöntemi kullanma		
Evet	8	10.7
Hayır	67	89.3
Halen kullandığı AP yöntemi		
Kondom (Prezervatif)	8	10.5
Geri Çekme	4	5.3
Diğer Yöntemler	3	3.9
AP yöntemi kullanma kararının eş ile konuşularak alınması		
Evet	70	93.3
Hayır	5	6.7

AP yöntemini uygulama sorumluluğunun kimde olması gerektiği		
Kadın	2	2.7
Erkek	2	2.7
Her ikisi de	71	94.6

*Birden fazla seçenek işaretledikleri için n katlanmıştır.

Tablo 3'te görüldüğü gibi öğrencilerin Aile Planlaması Tutum Ölçeği puan ortalaması 119.8±21.3 olarak bulundu. Ölçekten alınan minimum değer 34 ve maksimum değer 170'dir.

Tablo 3. Aile planlaması tutum ölçeğinin puan ortalaması

APTÖ/alt boyutları	$\bar{X} \pm Ss$	Min-Max
Topluma İlişkin Alt Ölçek	54.2±10.9	27-74
Yönteme İlişkin Alt Ölçek	37.6±7.4	24-55
Gebeliğe İlişkin Alt Ölçek	27.9±5.9	13-40
APTÖ Toplam Puan	119.8±21.3	72-159

Öğrencilerin ölçek alt boyut puanlarının AP yöntemlerine ilişkin bilgi ve düşüncelerine göre karşılaştırılması Tablo 4 'te yer almaktadır. Aile planlamasına yönelik eğitim alan öğrencilerde; TİAÖ: Topluma İlişkin Alt Ölçeği, YİAÖ: Yönteme İlişkin Alt Ölçeği, GİAÖ: Gebeliğe İlişkin Alt Ölçeği ortalamalarının (sırasıyla 52.9±12.6, 36.9±6.8, 28.10±6.68, 117.9±22.7); almayanlardan (55.0±9.7, 38.0±7.8, 27.9±5.5, 121.09±20.52) daha düşük olduğu saptandı. YİAP ortalaması; alınan eğitimi yeterli bulan öğrencilerde (37.7±6.6), bulmayanlardan (37.6±7.9) yüksek olarak bulundu. Alınan ölçek alt boyut puanları ile; AP ile ilgili eğitim alma, alınan eğitimi yeterli bulma, AP yöntemini eş ile konuşarak seçme ve halen AP yöntemi kullanma durumuyla karşılaştırıldığında istatistiksel olarak bir fark bulunamadı (Her biri için p>0.05).

Tablo 4. Ölçek alt boyut puanlarının öğrencilerin AP yöntemlerine ilişkin bilgi ve düşünceleriyle karşılaştırılması

AP Yöntemlerine İlişkin Bilgi ve Düşünceler	TİAÖ $\bar{X} \pm Ss$	YİAÖ $\bar{X} \pm Ss$	GİAÖ $\bar{X} \pm Ss$	APTÖ $\bar{X} \pm Ss$
AP ile ilgili eğitim alma				
Evet	52.9±12.6	36.9±6.8	28.1±6.6	117.9±22.7
Hayır	55.0±9.7	38.0±7.8	27.9±5.5	121.0±20.5
Önemlilik testi	Z=0.6 p=0.5	Z=0.5 p=0.6	Z=0.3 p=0.7	Z=0.6 p=0.5
Alınan eğitimi yeterli bulma				
Evet	53.6±12.8	37.7±6.6	28.1±7.0	119.4±23.7
Hayır	54.6±9.7	37.6±7.9	27.9±5.2	120.1±20.0
Önemlilik testi	Z=0.1 p=0.8	Z=0.2 p=0.8	Z=0.3 p=0.7	Z=0.1 p=0.8
Halen AP yöntemi kullanma				
Evet	50.6±10.7	38.3±7.9	29.3±5.4	118.3±21.3
Hayır	54.6±10.9	37.5±7.4	27.8±6.0	120.0±21.4
Önemlilik testi	Z=0.8 p=0.4	Z=0.5 p=0.5	Z=0.6 p=0.5	Z=0.01 p=0.9
AP yöntemini kullanma kararının eş ile konuşularak alınması				
Evet	54.8±10.7	37.9±7.5	28.1±5.9	120.9±21.1
Hayır	45.8±11.4	33.4±3.8	25.8±6.8	105.0±20.6
Önemlilik testi	Z=1.6 p=0.1	Z=1.5 p=0.1	Z=0.8 p=0.3	Z=1.6 p=0.1

TARTIŞMA

AP konusunda hemşirelik bölümü öğrencilerinin bilgi ve farkındalık düzeyi, meslek hayatları boyunca toplum sağlığı üzerinde oynayacakları etkin rol açısından önem taşımaktadır.

Araştırmamızda öğrencilerin tamamının herhangi bir aile planlaması yöntemi konusunda bilgi sahibi oldukları saptandı. Öğrencilerin bilgi kaynağının %52.0'nın sağlık personeli olduğu belirlendi (Tablo 2). Kitiş ve ark. (2004), Depe ve Erenel (2006), Altay ve Gönener (2009)'in çalışmalarında, AP konusunda bilgi sahibi olma oranları (sırasıyla %86.6, %57.8, %70) bizim çalışmamızla oranla daha yüksek bulunmuştur.

Çalışmada en fazla bilinen yöntem kondomdur (%92.0). Altay ve Gönener'in çalışmasında (2009) çiftler tarafından en fazla kullanılan yöntem kondomdur (% 47.3). Bizim çalışmamızda da halen AP yöntemi kullanan %10.7 çiftin %10.5'i kondom kullanmaktadır. Bu nedenle erkeklerin AP'ye katılımının sağlanması ile yöntemlere karşı pozitif yönde bir tutum geliştirmesinin ve sorumluluğu paylaşmasının sağlanabileceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin %99.3'ü AP yöntemi kullanma kararının eş ile ortak alınması gerektiğini ve %94.7'si AP yöntemi uygulama sorumluluğunun eşlerin her ikisinde de olması gerektiğini düşünmektedir. Taşcı (2007)'nin çalışmasında sağlık memurluğu öğrencilerinin %90.3'nün AP yönteminin çiftin ortak kararı ile olması gerektiğini %87.1'nin eşlerin eşit derecede sorumluluğunda olması gerektiğini ifade ettikleri saptamıştır. Şankazan ve Yıldız (2002)'in çalışmasında evli erkeklerin AP sorumluluğunun %56.9'u eşlerden her ikisine de verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Kitiş ve ark. (2004) erkeklerin %57'sinin, Altıntaş ve ark (2005) erkeklerin %84.1'nin, Depe ve Erenel (2006) erkeklerin %42.5'nin, Altay ve Gönener (2009) erkeklerin %83.6'sının kullandıkları AP yöntemi seçimi ve kullanımı konusunda eşlerin birlikte karar vermeleri gerektiğini ifade etmişlerdir. Çiftlerin AP sorumluluğunu eşleri ile birlikte paylaşması yönünden olumlu bir durum olarak değerlendirilebilir.

SONUÇ

Sonuç olarak; öğrencilerin tamamının aile planlaması yöntemleri konusunda farklı oranlarda bilgi sahibi olduğu; en çok bilinen yöntemin kondom olduğu ve öğrencilerin en sık öğretim üye/elemanlarından bilgi aldıkları tespit edildi. Aile planlamasına yönelik eğitim alan öğrencilerin; almayan öğrencilerden daha düşük puan aldıkları görüldü.

Genelde sadece kadınların bilmesi ve uygulaması düşünülen “üreme sağlığı” ve aile planlaması aslında tüm toplumu ilgilendiren bir konudur. Sağlıkla ilgili bölümde öğrenim gören ve mezun olduktan sonra bu konuda danışmanlık yapacak olan öğrencilerin eksik ve yetersiz bilgilerinin tamamlanarak bu konuda tam ve yeterli duruma getirilmelerinin sağlanması önerilmektedir. Literatürde erkeklerde yapılan aile planlaması çalışmalarının çok sınırlı sayıda bulunması çalışmanın özgül değerini artırmaktadır. Çalışmamızın sonuçları literatüre katkı sağlayacaktır.

Teşekkür: Yok.

Çıkar çatışması: Yok.

Finans: Yok.

KAYNAKLAR

1. Öztaş Ö, Artantaş AB, Tetik BK, et.al. 18-49 yaş grubu evli kadınların üreme sağlığı ve kontrasepsiyon hakkındaki bilgi, tutum ve davranışları. Ankara Medicine Journal. 2015;15(2):67-76
2. Kaya H. Bingöl İli Uydükent Sağlık Ocağı Bölgesindeki 15-49 yaş kadınların aile planlaması yöntemi kullanım düzeyinin belirlenmesi. Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2008;22(4):185-191.

3. Bozkurt Ö. Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı (ICPD, 1994) eylem Programı'nın Türkiye'de uygulanan sağlık politikalarına yansımalarının toplumsal cinsiyet perspektifinden incelenmesi, Uzmanlık Tezi, T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Ankara. www.saglik.gov.tr/tr/dosya/171858/h/anne Erişim Tarihi: 26.06.2016
4. Akın L, Özaydın N, Aslan D. Türkiye'de evli erkeklerin aile planlaması yöntemlerini kullanmalarını etkileyen faktörler. *Gülhane Tıp Dergisi*. 2006;48:63-69
5. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2018. http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tnsa2018/rapor/TNSA2018_ana_Rapor.pdf
6. Aktoprak M. Evli kadınlar ve eşlerinin aile planlamasına yönelik tutumları ve ilişkili faktörler. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya, 2012
7. Özvarış ŞB, Ertan AE. Üreme sağlığında yaşam boyu yaklaşım, "Akın A (eds):Toplumsal Cinsiyet, Sağlık ve Kadın" kitabında sf:113-126. Hacettepe Üniversitesi Yayınları. 2003
8. Kocaöz S, Peksoy S, Atabekoğlu CS. Kadınların gebelikten önce kullandığı ve doğum sonrası dönemde kullanmayı tercih ettiği kontraseptif yöntemler. *Bahçesir Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2013;2(1):1-8
9. İlgin MŞ, Dündar TE, Doğramacı YG, et al. Celal Bayar Üniversitesinde bir grup öğrencinin aile planlaması ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgi düzeyleri. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*.2005;4(2):66-78
10. Şankazan Ş, Yıldız A. Ankara ili Deliler Köyündeki evli erkeklerin aile planlaması ile ilgili bilgi tutum ve davranışları. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*. 2002;56:42-43
11. Depe Y, Erenel AŞ. Erkeklerin aile planlamasına ilişkin görüş ve davranışları. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*. 2006;10(3):29-36.
12. Altay B, Gönener D. Evli erkeklerin aile planlaması yöntemlerini bilme ve kullanma durumları ve etkileyen faktörler. *Fırat Tıp Dergisi*.2009;14(1):56-64
13. Örsal Ö. Ankara belediye sınırları içinde yaşayan bireylerin aile planlamasına yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Ankara, 2006.
14. Senger R. Menstrüel regülasyon sonrası seçilen kontraseptif yöntemin bir yıl sonraki devamlılığı. Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aile Hekimliği Koordinatörlüğü, Uzmanlık Tezi, İstanbul, 2007.
15. Kitiş Y, Bilgili N, Karaçam Z. Gülveren Sağlık Ocağı bölgesinde yaşayan erkeklerin aile planlamasına ilişkin görüşleri ve karara katılma durumları. *Sağlık ve Toplum Dergisi*. 2004; 14(1): 56-66.